

Saastetasu tulevikust

Tõnis Kõiv
Keskkonnakomisjon

10.04.2014

Riigikogu

Keskkonnatasust

- Keskkonnatasud on Eestis kasutusel juba alates 1991. aasta 1. jaanuarist.
- Keskkonnatasude seadus võeti vastu 7.12.2005
- Seadus sätestab loodusvara kasutusõiguse tasu määramise alused, saastetasumäärad, nende arvutamise ja tasumise korra ning keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekuva raha kasutamise alused ja sihtotstarbe.

Keskkonnatasust

- Keskkonnatasu on keskkonna kasutusõiguse hind.
- Keskkonnakasutus on:
  - ...
  - 7) jäätmete kõrvaldamine ladestamise teel prügilasse või muude toimingute abil, mille tulemuseks on jäätmete keskkonda viimine.**

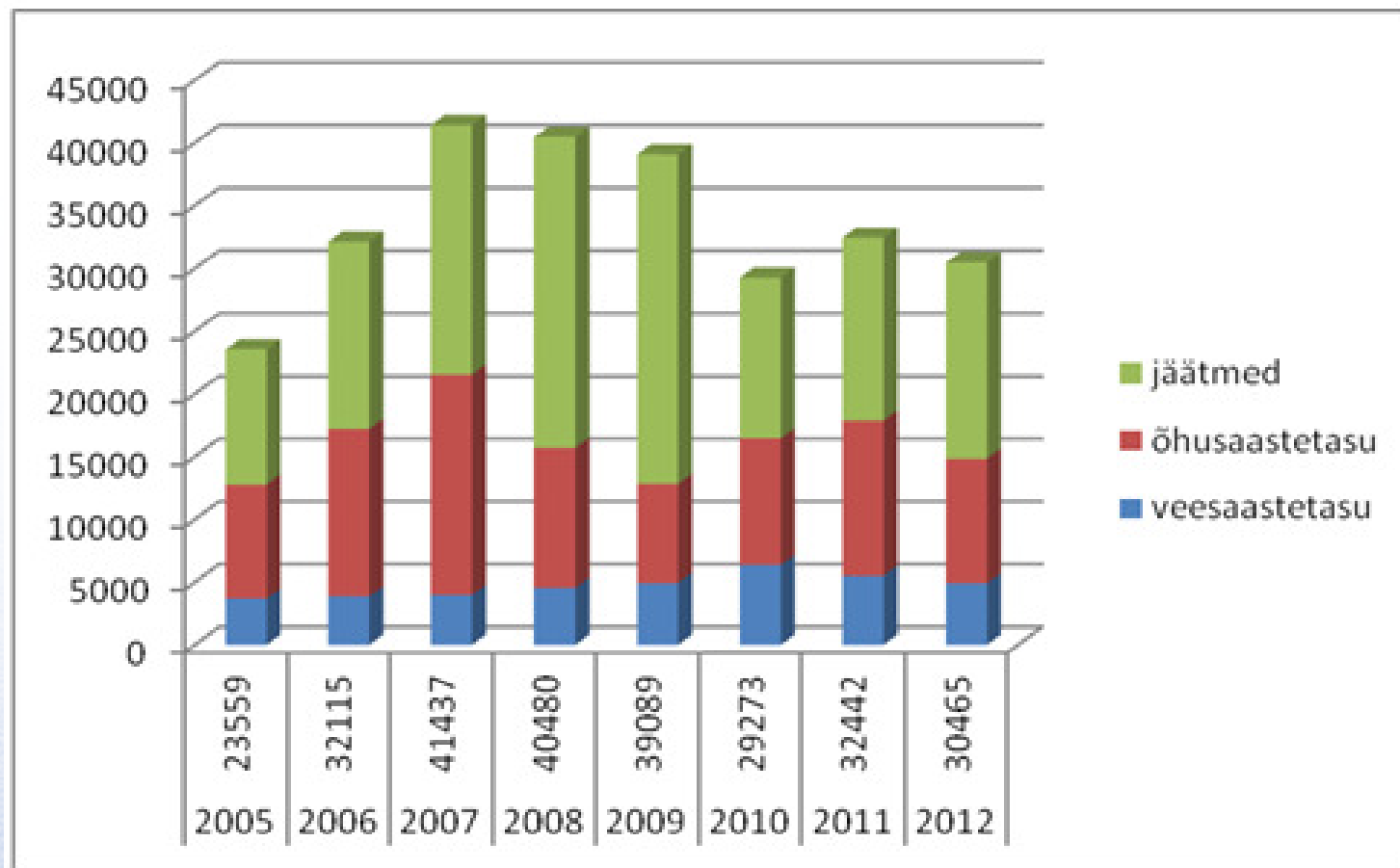
Keskkonnatasust

- Keskkonnatasu jaguneb loodusvara kasutusõiguse tasuks ja saastetasuks.
- **Saastetasu** makstakse seadusega kehtestatud saastetasumäärade järgi.

Saastetasu jäätmete kõrvaldamisel

- Saastetasu rakendatakse, kui jäätmed kõrvaldatakse jäätmeseaduse tähenduses, välja arvatud:
  - 1) jäätmete keskkonda viimise ettevalmistamiseks tehtavate toimingute korral;
  - 2) jäätmete ajutise keskkonda viimise korral nende bioloogilise lagundamise või pinnastöötlemise eesmärgil selleks ettenähtud jäätmekäitluskohtades;
  - 3) jäätmete põletamise korral, kui saastetasu nõutakse põletamisel tekkinud saasteainete välisõhku heitmise eest.
- Saastetasu ei rakendata jäätmete keskkonda viimise korral nende taaskasutamise eesmärgil jäätmeseaduse tähenduses.

Keskkonnatasude laekumine aastatel 2005 - 2012

Jäätmekäitluse hierarhia

Lähtub EL-i jäätmepoliitikast ja on järgmine:

1. jäätmetekke vähendamine;
2. korduskasutamine;
3. jäätmete ringlussevõtt materjalina;
4. jäätmete põletamine e energiakasutus;
5. jäätmete ladestamine.

Saastetasumäärade tulevik I

- Keskkonnatasu määrad ja nende tõus on sätestatud keskkonnatasude seaduse alusel 2015. aasta lõpuni.
- 2013. aastal valmis SEI ja Tartu Ülikooli koostöös keskkonnatasude mõjuanalüüs, milles tehakse ettepanekud keskkonnatasude efektiivsemaks rakendamiseks ja sellealase poliitika kujundamiseks perioodil 2016-2020.
- Keskkonnaministeerium esitab 2014 a jooksul VV-le, Riigikogule keskkonnatasu määrad alates 01.01.2016

Keskkonnatasude mõjuanalüüsi ettepanekud I

- Jätkata ökoloogilise maksureformi alustes toodud põhimõtete rakendamist majanduse konkurentsivõime tõstmiseks ja CO₂ sisalduse vähendamiseks;
- Keskkonnatasude määrad valmistada ette koos huvigruppide ja avalikkusega;
- Keskkonnakasutuse tasumäärad kehtestada ettevaatavalt pikemaks perioodiks;
- Jätkata keskkonnatasude tõstmist vähemalt 5 % võrra a;
- Valdkondades, kus keskkonnakasutus jätkuvalt kasvab, on vaja keskkonnatasude määrasid tõsta ennaktempos;
- Kaotada kehtivad erisused (ettevõtete võrdne kohtlemine);

Keskkonnatasude mõjuanalüüsi ettepanekud II

- Otstarbekas on jätkata praeguse süsteemiga, täiendades seda uute tasude ja määradega;
- Suurendada senisest enam keskkonnasäästlikumasse tehnoloogiasse investeerimise ja ka kompetentsi tõstmise ning nutikate ärimudelite rakendamise toetusi ja muid finantsinstrumente;
- Lihtsustada keskkonnatasude aruandlust ning muuta keskkonnatasude arvestamise ja aruandluse süsteem ettevõtjatele kasutajasõbralikumaks;
- Integreerida senisest enam keskkonnakasutuse ja majandussektorite andmevood.

Riigikohtu otsus

- 16.detsembri 2013 otsusega tunnistas PS-vastaseks ja kehtetuks VV määrusega tõstetud vee erikasutuse ja kaevandamisõiguse tasu määrad.
- 2009 a fikseeritud 2010-2015, reservatsioon puudus, erakorralist olukorda ei olnud, õigusliku ootuse rikkumine.

Kohaliku omavalitsuse kulude ja tulude konflikt

KeTS § 15 lõigete 2 ja 3 kohaselt kantakse 75% olmejäätmete ladestamise saastetasust jäätmete päritolu KOVi eelarvesse.

- Ei taga KOV-le piisavalt finantsvahendeid jäätme-
käitluse korraldamiseks.
- Ei motiveeri KOV-e jäätmete taaskasutamist edendama,
kuna laekuva saastetasu suurus on otseselt seotud
prügilasse ladestatava jäätmekogusega.
- Mis on KOV-ile saastetasu alternatiiv?

Alternatiivid

- Jäätmetekitajate täiendav maksustamine (Tallinna näide)?
- Jäätmete masspõletamise maksustamine?
- Uus saastetasu arvestamise skeem, mis arvestab korraga nii jäätmekäitluse hierarhiat kui KOV-ide huve?
- Olmejäätmeid vedavate ettevõtete täiendav maksustamine?!

Veel üks idee

- jäätmete vältimine – ei maksusta, toetame
- jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamine – ei maksusta, toetame
- jäätmete ringlussevõtt – ei toeta, maksustame madalaima määraga;
- jäätmete muu taaskasutus – ei toeta, maksustame keskmise suurusega määraga;
- jäätmete kõrvaldamine – ei toeta, maksustame kõrgeima määraga

Täna tähelepanu eest!

Küsimused?

Vastus kas kohe või e-postiga

tonis.koiv@riigikogu.ee või blogis

www.toniskoiv.ee või FB-s